

FICTIUNEA

nr. 106 ● iulie 2024
Revistă de cultură

Bogdan
Simion s-a
întâlnit cu o
zână prin
grădinile
Bucureștiului,
care l-a
botezat
Cobzarul.

Zenob

Director: Cristina Bogdan

Prin poarta verii, de la Cișmigiu spre Băneasa

Doina Ruști

Pe 24 iunie este, prin tradiție, ziua solstițiului de vară, definită prin ritualuri ale coborării, de alungare a soarelui și de chemare a lunii. În multe credințe europene, solstițiul de vară este socotit o poartă care deschide drum de coborâre în întineric. Personaje fabuloase, descinse din explozia vegetală, populează imaginarul european. Multe vin din simbolismul pitagoreic, unde solstițiul de iarnă e socotit poarta zeilor, iar cel de vară o ieșire destinată oamenilor. Pentru români, în noaptea de Sânziene se deschide cerul, iar omul are acces la cunoașterea *totală*. Hotarul e păzit de femeile dansatoare, reminiscentă a lumii medievale, și chiar a unui timp mai îndepărtat, când de la Cișmigiu la Băneasa se țineau lanț pădurile. Din noaptea de Sânziene

începea culesul plantelor medicinale, ale căror virtuți au fost întotdeauna menținute prin acte magice, prin cuvinte și sonorități capabile să deschidă portalul spre lumile nevăzute.

Sânzienele ocrotesc iubirea, favorizează nunta și, prin aceste atribute, devin un simbol al armoniei universale. Dansul lor euforic, sacru, sălbatic, nu poate fi întrerupt, este un continuum, o legătură electrică și

un act telepatic. De aici vin numeroasele povești despre oamenii atinși, loviți răniți sau chiar uciși de fulgerul sacru al femeilor dansatoare.

Eliade are un roman intitulat *Noaptea de Sânziene*, în care personajul principal are viziunea propriei morți, într-o noapte de Sânziene, în pădurea Băneasa, unde merge la miezul nopții, mânat de un dor inexplicabil. El vede o mașină și o femeie (pe care o va cunoaște puțin după aceea) și *știe* că mașina va dispărea la miezul nopții, adică atunci când cerul se deschide și când cel care culege ierburi magice poate căpăta atribute supranaturale: devine invulnerabil sau invizibil. Personajul moare la 12 ani după această experiență, la miezul unei nopți de Sânziene, într-o mașină, care

este cea văzută în pădure, alături de mireasa lui, Ileana.

Multe alte personaje elienești trec prin poarta Sânzienelor, căutând drumul spre paradis, prin grădinile bucureștene sau spre pădurea verde a morții, la Băneasa. De altfel, orașul favorizează experiențele solstițiale, căci „chiar și în inima Capitalei, rămâne tot ce a fost de la început: Noaptea de Sânziene” (Eliade). Ieșirea este posibilă doar pe poarta morții, sub imperiul lunii și al zeiței Diana.

Orașul la timpul viitor

Liviu Stan

În tăcerea fostului cartier Cotroceni, o poartă electrică se puse în funcțiune la ieșirea pe Bulevardul Eroilor dinspre strada Thoma Ionescu. Ritmul orașului începea dincolo de prag. Francisc trecu pragul și o luă agale pe bulevard, gândindu-se că proiectul căruia în următoarele luni trebuia să-i dedice întreaga energie era, ce mai încoace și-ncolo, unul de inginerie socială, jongla cu premisele utopiei. Măcinat de îndoieli, făcu semn unui taxi.

Aceeași mână cu care opri-se taxiul împinse mai târziu ușa unui bar de lângă Sala Palatului, unde îl aștepta prietenul său Martin, pe care îl puse la curent, cât de succint putu, cu ceea ce până atunci păstrase secret, luându-l pe nepregătite și bulversându-l oarecum.

— Ce, Cotroceniul este dat în concesiune? Când s-a întâmplat? Și au primit fonduri europene ca să creeze... Cum

să-i spun? Cum să definesc grozăvia asta? Întrebă Martin buimăcit.

— E ceva unic în Europa, din câte mi s-a spus. Un fel de stațiune de tratament, dar utilizează, pe partea de servicii psihoterapeutice, procedee cinematografice.

— Iau atributele ochelarilor VR și... — ...și le combină cu un studio cinematografic. Numai că tu, clientul, intri într-un film pe care îl trăiești pe viu pentru o perioadă îndelungată. „Obiectul muncii” în acest Disneyland este spaima de plictis. De două secole încoace, după cum știi, spaima de plictis este o adevărată piață de capital în Occident, și nu numai acolo.

— Baudrillard, nemuritorul Baudrillard.

— Da, Baudrillard, da, bla, bla, bla-dillard. Ordinea sacramentală a copiilor fără original. Pentru noi e bla, bla, bla, fiindcă urmărim teoriile

timpurilor noastre, le cunoaștem cât de cât și pe cele ale trecutului. Însă aparținem unei minorități globale. Și teoria nu-i un buldozer cu care dărâmi plictiseala unei societăți, mai ales că, știm de la Sabato, secolele nu se termină în același timp pentru toți.

— Și eu care credeam că m-ai chemat să bârfim.

— Măi, ascultă-mă. Pentru ca o societate să funcționeze așa cum trebuie, nu Baudrillard este soluția, nu Ernesto Sabato, nu Gigi-copilul-fantastic-care-la-4-anișori-desenează-pe-un-perete-cu-rujul-maică-sii-viziunea-unei-noi-filosofii-de-transport-in-comun, ci un... — ...mix inteligent între dreptul la concedii de vis și o cantitate de ignoranță transpusă demn în legile statului.

Francisc răsă mulțumit și deschise meniul.

— Cam așa ceva.

— Și pe undeva pe axa asta intervine proiectul vostru?

— Da. Dar se adresează numai celor cu bani.

E un produs de fițe, pe care doar bogătașii și-l pot

permite. Deocamdată. Dacă proiectul-pilot va avea succes, atunci e posibil să lanseze și-o variantă low-cost.

— Bună seara. Mai este deschisă bucătăria? Putem să comandăm și noi ceva de mâncare? Da? Perfect. Francisc, tu ce vrei?

— Ăăă, stai așa. Aș dori o porție de rondel de somon la grătar. Și mai aduceți-ne încă o sticlă de vin.

— Eu vreau o porție de cârnați afumați, cu mămăligă și varză murată. Mulțumim.

Francisc extrase pe vârful degetului mic o geană din paharul cu vin.

— Dacă tot ai bani de spart pe propria-ți tristețe, de ce s-o faci în Maldive, când ți se pune la dispoziție o viață paralelă la un pas de casă? O experiență de film, totală și pe viu, într-un cartier care poate deveni orice îți dorești tu să devină. Arca dorințelor deșarte din O-bi, O-ba, al lui Piotr Szulkin. Mai ții minte filmul? Vrei o curte domnească, o curte domnească ți se va da.

Pe vremuri

Cheful ei era să se îmbrace țărănește, cu vâlnic și maramă, să-și atârne la gât mărgear ori lefti și mărturisea cinstit că lăutarii îi plăceau mai mult decât opera italienească. „Anicuța trage a prost”, avea obiceiul să spună despre mama tușă Smaranda. Și când, la moartea acesteia, ne-au rămas casele cele mari cu paraclis de la Cișmeaua Roșie, tot mama a fost cea

care n-a voit să ne mutăm în ele, zicând că pe Podul-de-pământ, sau de pastramă, după porecla veche, era mai frumos. Avea poate dreptate: între Sfântul Constantin și Sfântul Elefterie, de la Giafer la Pricopoaia, acolo unde azi stăpânește paragina, se ținea grădină de grădină, numai pomi roditori, liliac, bolji de viță. Mușețelul și nalba năpădeau curțile, pretutindeni

leandri, rodii, lămâiță, la ferestre se îngheșuiau ghivecele de garoafe, de mușcate, de cereluși, de indrușaim de șiboi. Iar dincolo, peste gârlă, închizând zarea, se împânzea, scâldat în verdeață, dealul Cotrocenilor!

(Mateiu Caragiale –
Craii de Curtea-Veche)

Un premiu AFCN. Interviu cu Nicu Ilie

Ce mai e prin oraș?

Un interviu de Ciprian Handru

Ciprian Handru: Ați primit Premiul AFCN pentru un proiect impresionant, care a cuprins multă lume. În ce constă proiectul?

Nicu Ilie: Mici fragmente audio și text (poate și video, într-un viitor), teasere de literatură română contemporană. Asta ar fi descrierea de tagline a proiectului *5 minute de literatură*. Am plecat de la observația că piața de carte din România s-a consolidat în ultimii ani (încă stăm rău, comparativ cu alte țări, dar mai bine decât în urmă cu 10 ani). Dar creșterea s-a dus predominant în traduceri. Literatura română, cu atât mai mult cea contemporană, are o cotă foarte mică din această piață.

CH: Câți scriitori ați filmat? În câte locații?

NI: În total, avem 120 de înregistrări (față de 100, cât ne propusesem) și fiecare dintre ele aduce note particulare. Unele dintre ele ne-au surprins și pe noi.

CH: Ce înseamnă pentru voi literatura? Ce scrieți? Ce citiți?

NI: Personal, mă consider omnivor cultural. Îmi place să mă expun la cât mai multe și mai diverse experiențe artistice – indiferent de disciplina artistică, medium, tehnică sau genuri. Pe jumate în glumă, idealul meu este polimatul renascentist.

Scriu puțin, public și mai puțin. Uneori poezie, alteori proză. Sunt interesat de genurile scurte, pentru că rareori îmi asigur un buget de timp pentru asta. Cel mai des, fur timp de la alte activități. Dar mi se pare important să o fac.

CH: Vă ocupați de mulți ani de revista *Cultura*. Povestiți despre o rubrică de succes.

NI: Am realizat recent că se împlinesc 20 de ani de când sunt în echipa revistei *Cultura*. Încă de când eram la ICR, unde Augustin Buzura a fondat-o prima dată. (Avea să o refondeze doi ani mai târziu în afara

ICR-ului). Dar rolul meu a fost periferic la început – mă ocupam strict de design. După dispariția lui Augustin Buzura, când revista a fost preluată de fundația care îi poartă numele, am ajuns să mă ocup efectiv de revistă.

CH: Interviuurile revistei *Cultura* au adus numeroase personalități. Faceți un top al interviurilor *Cultura*. Și al celor mai dificile 3 întrebări.

NI: Această întrebare este printre cele mai grele trei întrebări. Am făcut și facem foarte multe interviuri la *Cultura*. În

ultimii ani, a devenit genul publicistic favorit al redacției. Cum suntem o publicație fără parti-pris-uri, încercăm mereu (iar interviul ne ajută mult) să ieșim din grupul/bula/bisericuța în care alții sau propria comoditate ne-ar putea închide. Vrem să fim cât mai sensibili la fenomenele relevante din artă, din științe, din mediul ONG, din politică, din cercetare. Fiecare interviu este valoros pentru că face marele serviciu de a aduce răspunsuri la întrebări. Asta vrem toți, de asta e nevoie, de răspunsuri. Iar interviurile le livrează. Însă nu avem întrebări favorite.

Pe Matei-Voievod, poveștile curg o dată pe zi

Vlad Pasencu

Amintirea serbării de Crăciun din clasa a patra, când se făcuse de răs după ce-și uitase toate replicile, îl izbi în plin pe Mihai. Repetase sceneta în fiecare zi, vreme de două săptămâni, sub privirea nemulțumită a tatălui său. De fiecare dată când Mihai sărea peste un cuvânt sau nu avea intonația potrivită, bărbatul se schimonosea și striga mânios „Nu e bine, încă o dată!”. Iar băiatul încerca să reia pasajul greșit, încă o dată, cu glasul din ce în ce mai tremurător și vorbele gonindu-i, încețoșate, prin fața ochilor. Din începutul serbării nu-și mai amintea decât mirosul stătut din sala de festivități și lumina reflectoarelor care-l

orbise atunci când pășise pe scenă. Apoi o tăcere nesfârșită, urmată de chicotelile celorlalți colegi, șușotelile adulților din sală și privirea compătimitoare a învățătoarei. Dar lucrul care îi stăruia cel mai mult în memorie era pata umedă, care se lățea iute pe pantalonii costumului său, și a cărei expansiune părea că nu se va sfârși decât după ce-l va fi devorat pe Mihai cu totul.

Acasă, tatăl său îl privise scârbit și-i spusese doar atât:

– Să nu te vad în fața ochilor. Ne-ai făcut de răs, și pe mine și pe maică-ta. De mâine să te pui cu burta pe carte și să înveți o meserie

serioasă, că n-ai stofă de artist și n-o să ajungi niciodată așa ceva. Iar nădragii să-ți i speli singur, să-ți fie învățătură de minte!

Nevoia de a deveni actor se născuse în mintea lui în timp ce-și freca pantalonii cu săpun de rufe, în chiuveta din baie. Din acea clipă, nu-și mai uită niciodată textul și merse la fiecare atelier și cerc de teatru pentru adolescenți, cu o înverșunare de neclintit. Intrase primul la UNATC, din anul doi jucase în fiecare spectacol care i se oferise, dăduse totul pentru artă și se străduise să-l lase cât mai departe în urma sa pe copilul cu pantalonii plini de pișat, căruia îi venea să intre în pământ de rușine.

Introversiones

Adrian Majuru

Nero – căci așa îl cheamă –, pe măsură ce-și apropia răsuflarea fierbinte de privirile mele în așteptare, căpăta o trăsătură uimitoare. Acum nu mai alerga decât pe picioarele din spate, iar labele din față se mișcau în dreapta și în stânga corpului, dându-i elanul dorit. Spatele i s-a îndreptat și iată-l că se apropie. Devenise biped. Ajungând în fața mea, s-a oprit pe cele două labe din spate, iar cu labele din față mi-a oferit un salut. Desigur, am înțeles că trebuia să-i răspund politeții sale cumva asemănător. M-am hotărât să nu-l plictisesc cu întrebări nedorite legate de persoana lui când, în stație, a oprit un autobuz. M-am panicat. Nu voiam chiar să mă vadă lumea lângă un câine biped. Dar, din

autobuz, a coborât un buldog biped cu un om în lesă. Privirea mea nedumerită a întâlnit-o pe a lui Nero. Părea atât de firesc pentru el! Omul din lesă s-a oprit lângă un tei înflorit și era în culmea fericirii când buldogul i-a strigat vizibil indispus: „Hai, omule, mișcă-te! Altfel nu mai capeți nimic!”

În acest moment, Nero a simțit că trebuia să intervină: „Oamenii în general nu-și dau seama de gesturile lor, ar trebui să gândească înainte. Ei bine, de aceea s-a creat lesa. Să le arate drumul în existența lor flecară! Dar, hai, uite un loc unde putem discuta.” În drum spre locul amenajat special pentru recreere și diferite consumații discrete, Nero mi-a spus cu sinceritate: „Știu ce ai simțit când a oprit autobuzul:

ce priviri ar fi aruncat lumea asupra ta dacă te-ar fi văzut lângă un câine biped. Acum vei înțelege nedumerirea confrăților mei care mă vor găsi alături de un om biped!”

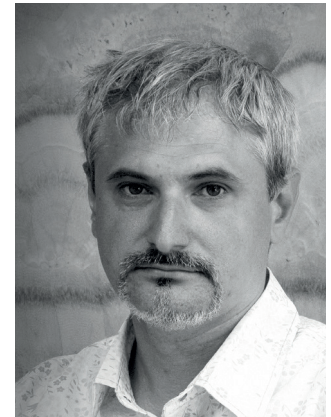
Am simțit că va urma o confesiune. Nero chiar se pregătea pentru asta, când am fost vizibil deranjați de o trupă de oameni patrupezi care se certau vulgar pentru un loc la coadă unde căpătau câteva ciosvârte prin indulgența unor cockeri de la vreo societate canină filantropică. Deși s-au deschis în ultima vreme atâtea „economie”! „Câți oameni, atâtea ratări!” – a tranșat impasibil Nero întâmplarea.

„Desigur – a continuat Nero – ești foarte nedumerit de ceea ce ți se întâmplă. Dar

nimic nu este întâmplător. Să cădem însă din liric în prozaic!”

Un teckel simpatic, cu botșorul umed, s-a apropiat de Nero, care îi ceruse două cafele tari. Se pare că era barmanul.

Continuare în versiunea online

Manuscrisul fanariot

Doina Ruști

Stătea în geam, îmbrăcat de jumătate de oră, cu tunica încheiată până în gât. Nu se gândea nici la trăsura care-l aștepta la pod, nici la casa din Colței și nici la bucureștenii adunați pâlcuri, pe toate străzile dimprejur, punând pariuri pe drumul lui, pe acel drum la care el refuza să se mai gândească.

În sfârșit, coborî treptele, trăgând în urechi bâzâielile străzii. La poarta hanului, capetele curioșilor arătau ca un strugure din mai multe culori. Chiar și de la distanță putea să aprecieze că mai bine de jumătate din fesuri îi mai trecuseră pe sub ochi. Erau caucuri de postav, jumătăți de naramze, înfășurate în șaluri, potcapuri semețe, mărginite cu pânză, ișlice de astrahan sau de piele subțire, unele vopsite cu luciu, încât în luminile iernii arătau ca niște

globuri de fum. Iar dincolo de mulțimea bulucită în poartă, încerca să se ridice cântecul unui guguștiuc.

În aerul rece, numele lui Leun respira cu ecou, strecurat pe lângă zidurile orașului, aducându-i aminte de acea zi în care îl auzise pentru întâia oară, ziua senină de iunie, când pe Șerban-Vodă mirosea a zărzărică dată în pârg, iar de sub fustele de sandal se revărsau aburi călduți, de romaniță și mosc.

Din mers, auzea glasuri de pariori, și-l imagina pe Riga notând sumele scrupulos. Probabil că și el pusese niște taleri pe plecare, la Leun din oraș, mai ales că știa toate amănuntele viitorului drum.

La poarta lui Hastatov, s-a urcat în trăsură și mulți bucureșteni au răsuflat ușurați.

Ficțiunea la Londohome

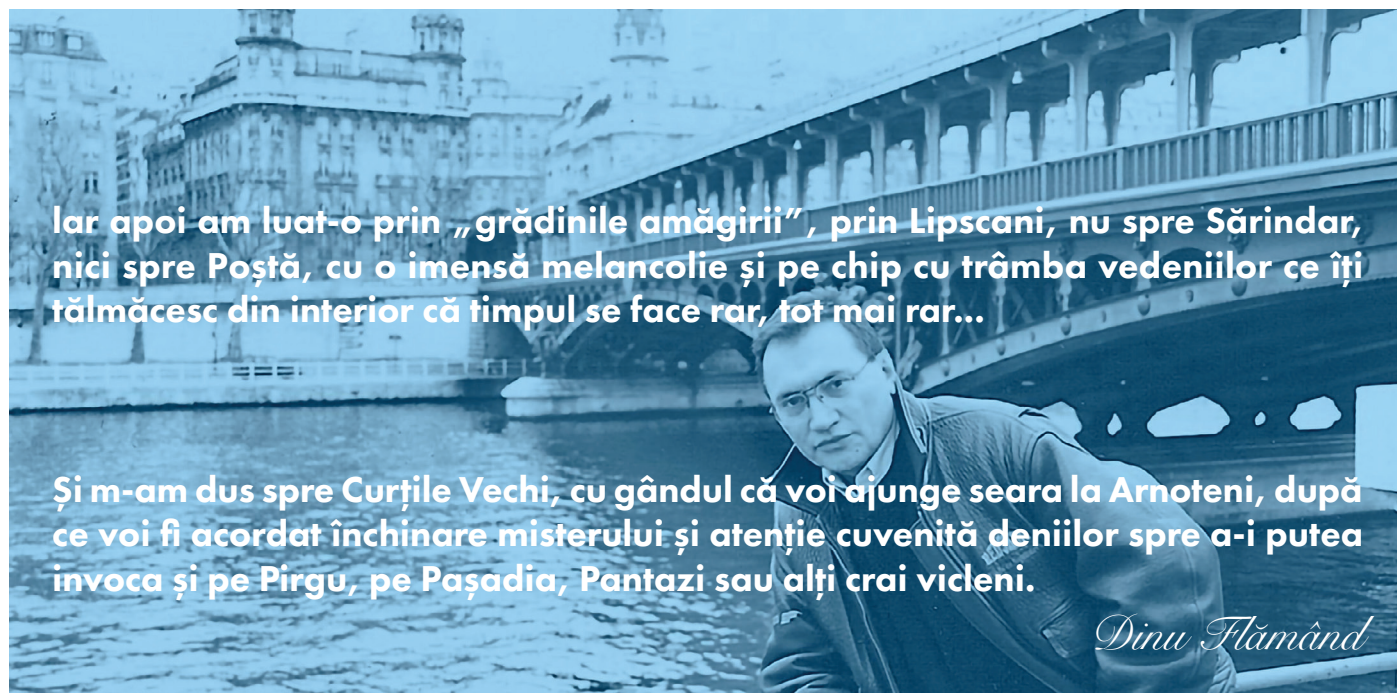
Începând cu data de 26 iunie 2024, revista Ficțiunea și Asociația Creatorilor de Ficțiune inaugurează la Londohome

un eveniment lunar, dedicat prozei române contemporane: lecturi publice și discuții, întâlniri scriitoricești. Evenimentul

este moderat de Cristina Bogdan, conferențiar la Facultatea de Litere a Universității din București și director al revistei Ficțiunea.

Prima ediție i-a avut ca invitați pe Ștefania Mihalache și Adrian Majuru.

Iar apoi am luat-o prin „grădinile amăgirii”, prin Lipscani, nu spre Sărindar, nici spre Poșta, cu o imensă melancolie și pe chip cu trâmba vedeniilor ce îți tălmăcesc din interior că timpul se face rar, tot mai rar...

Și m-am dus spre Curțile Vechi, cu gândul că voi ajunge seara la Arnoteni, după ce voi fi acordat închinare misterului și atenție cuvenită deniilor spre a-i putea invoca și pe Pirgu, pe Pașadia, Pantazi sau alți crai vicleni.

Dinu Flămând

Povestea galbenului calp

Nicolae C. Ariton

Turcul Ibrahim era atât de sărac, încât nu avea nici măcar harem, doar o nevastă și cinci copii.

Acum, își adunase întreaga familie să privească, pentru ultima oară, giuvaerul familiei. Era un galben de Istanbul, nou și lucios, pe care Ibrahim îl câștigase în urmă cu doi ani, când, în timpul unei epidemii de holeră, muncise ca un nebun să încarce o mie de butoaie de vin, pline cu „Negru de Sari-chioi” și „Somoveancă”, pe o corabie ce pleca pe șest la Constantinopol, încălcând toate opreliștile de navigație pe Dunăre. Riscase atunci câteva luni de închisoare și zece bastoane la tălpi, dacă ar fi fost prins, dar, în final, totul se terminase cu bine și câștigase frumosul galben.

Îl așezase pe pervazul singurului geam al unicei camere a casei, care, în loc de sticlă, avea o bășică de sturion bine întinsă și prin care trecea o lumină albă, ușor tulbure. Îl mai învărti de câteva ori, spre bucuria copiilor și lacrimile

nevastei, după care îl vârî adânc în brâul lat și ieși pe ușă, fără să spună nimic. De data aceasta, plângeau toți, de la mic la mare.

La începutul iernii, se îmbolnăvisе de șale, după ce descărcase, în portul băntuit de Crivăț, o corabie din Anglittera, plină de potcoave și coase din fier. Nu mai putuse să muncească mai mult de două luni și nevastă-sa se împrumutase la toate rubedeniile pentru a cumpăra cele trebuincioase în casă. Acum cobora pe ulița îngustă și întortocheată a mahalalei turcești, îndreptându-se către Bazar, acolo unde își aveau locul zeci de zarafi, pentru a găsi unul căruia să-i vândă galbenul.

Zaraful Ismail îl aștepta parcă musai pe el. Stătea pe un scăunel, rezemat de una dintre coloanele Bazarului, având prinsă de piepții cafetanului tezkereaua de zărăfie, dată de mutesariful Tulci. Părea că mai mult se încălzește la soare decât face pazarlăc, dar cum îl zări, îi zâmbi cu

gura știrbă printre firele albe ale bărbii. Divinitatea făcuse ca cei doi să se întâlnească și să facă afaceri împreună.

— Vreau să vând un galben de Istanbul pe mulți kuruși. Este cel mai frumos galben de Istanbul făcut vreodată, se laudă Ibrahim. L-am păstrat cu grijă.

Zaraful îl mirosi mai întâi, apoi îl privi în lumina soarelui.

— Într-adevăr, l-ai uns bine cu untură de pește. L-ai primit noaptea, nu-i așa? Îl vârî în gură, încurcându-se câteva clipe în firele de barbă, aproape pierzându-l în gura știrbă, căutând un dinte bun ca să încerce moliciunea aurului. E calp, zise zaraful, scoțând de sub limbă și dându-i lui Ibrahim un alt galben.

— Și eu ce fac acum? întrebă Ibrahim în timp ce învărtea, cu silă, galbenul între degete.

— Ți-l cumpăr cu cinzeci și cinci de kuruși, îi propuse zaraful Ismail.

— Dă-mi cinzeci și opt!

— Cinzeci și șase, și zi mulțumesc că nu a fost un calp brașovean, care nu făcea nici

10 kuruși! Dacă vrei mai mulți, mergi în port! Cu calpul tău poți să cumperi jumătate de baniță de kuruși din aramă, brașovene ieftine și bune, până te prind zapcii!

După ce-i plăti banii promiși, zaraful se ridică cu greu de pe scăunel și îi spuse lui Ibrahim:

— Hai să-i mulțumim lui Allah pentru acest negoț cinstit și să-ți ofer o narghilea veselă cu aromă de vin de-al ghiaurilor, ca să te mai întremezi! În timpul acesta, îți voi zice povestea banilor calpi făcuți de venețieni și brașoveni.

Ce citește lumea

Recunoștință pentru Gabo

Daniel Antohe

Era firesc ca orice text semnat de Gabriel García Márquez și publicat la zece ani după moartea lui să suscite un interes viu. Este vorba, până la urmă, de unul dintre marii scriitori ai secolului trecut (dacă ar trebui neapărat să achiesez rigorilor unui top, aş spune că e cel mai important autor din a doua jumătate a secolului XX, după Borges), scriitor care s-a bucurat de o popularitate uriașă, fiind iubit de milioane de oameni din lumea întreagă.

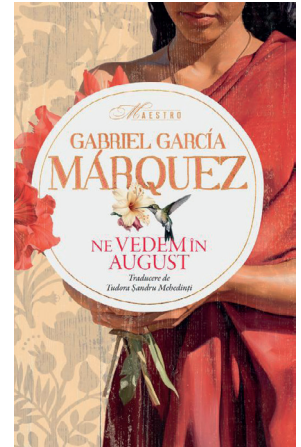
Ne Vedem în August nu este un text-pivot ori o revelație definitorie în canonul marquezian – este vorba despre un microman care, fără să fie de anvergură și nivelul *Veacului de Singurătate*, ale Dragostei în Vremea Holerei ori ale Toamnei Patriarhului (dar

care roman contemporan este?), este o adiție binevenită, iar mili-oanele de fani ai lui Gabo vor fi, fără îndoială, recunoscători pentru că li se oferă, pentru câteva ore, șansa de a face o nouă și ultimă călătorie într-un univers imaginat de el.

În primul rând, trebuie spus că se simte mâna maestrului: magia este acolo, în atmosfera romanului, construită mai ales prin notațiile care fixează cadrul natural. Suntem, din nou, în Caraibe, văpaia solară și marea (în al căror amestec Rimbaud regăsea eternitatea) își proiectează culorile și pitorescul pe fiecare pagină.

Personajul principal, Ana Magdalena Bach (numele personajelor lui García Márquez sunt o poezie în sine, așa cum

v-ar putea spune orice cunoscător al spaniolei) face în fiecare august o călătorie pe insula unde este înmormântată mama ei și, în fiecare voiaj, are câte o aventură extramaritală. Astfel, insula devine, simbolic vorbind, un spațiu al vieții și al morții, un spațiu inițial în care, cu „un comportament sigur ca instinctul” (cum spunea un critic scriind despre personajele lui Gabo), eroina își consumă, rând pe rând, escapadele erotice. Nu avem de-a face cu timpul mitic din *Un Veac de Singurătate*, nici cu cel aparținând trecutului din cele mai multe dintre celelalte opere ale scriitorului – odată cu *Ne Vedem în August*, García Márquez vine spre prezent (ceea ce face cu atât mai de preț acest cântec de lebdă), lumea ficțională este,

de această dată, una a contemporaneității, ba chiar, mai mult, una a actualității.

Să fim, spun eu, recunoscători pentru această ultimă și prețioasă doză de magie marqueziană. Cei care îi iubesc literatura vor fi cu siguranță, iar cei care încă nu l-au citit (deși e greu de presupus că există cititori demni de acest nume care să îl fi ocolit complet) vor avea parte de o introducere incitantă în universul fabulos creat de acest mare artist al cuvintelor.

Negustoria antichităților

Livia Ciupercă

Stelian Tănase, *Negustorul de antichități* (Corint Fiction, București, 2023)

Datorăm scriitorului Stelian Tănase o analiză incisivă în viața și interesele particulare ale unui colecționar de antichități care se comportă ca un adevărat

neguțător, locul său preferat fiind talciocul, adevărat „paradis al chilipirului”. Și în noblețea sa, această stilată ocupațiune se vrea dăruită cu o specifică tactică diplomatică, cea a dezarmării.

Romanul lui Stelian Tănase, *Negustorul de antichități* ne surprinde, plăcut, printr-o analiză intrinsecă și exhaustivă a tipologiei unui astfel de exemplar uman, cu numele de „scenă”, Candid Ițescu (patronim predestinat) și cu o țesătură biografică extrem de alambicată; un adevărat „artist” „uns cu catran” și care „stă perfect cu imaginația și ghearele”. Și-n acest context, reținem sinteza portretistică în viziunea unuia dintre odraslele sale, definit drept „o japiță, un ticălos din naștere, înclinat spre lene, furt și minciună”.

Ceea ce frapază la Stelian Tănase este oglindirea trecut

– prezent. Ca-ntr-o oglindă concavă, autorul savurează acest amestec uman de „parșivenie și umilință”, pe care ni-l înfățișează, într-un București, „vad bun”, indiferent de epocă și împrejurări. Punctul forte dovedindu-se șantajul – cu tot cortegiul său duplicitar!

În fapt, nici nu ne mirăm. „Crai” și șantajisti au existat dintotdeauna. Realitatea este mai dură decât ne-o putem imagina. Și nu putem face abstracție. Acesta este meritul scriitorului – de a fi îmbogățit fauna tipurilor umane cu o figură rară, colecționarul-neguțător, în dubla postură de înșelător și, într-un final, de înșelat. Firele care țes „povestea” sunt dureros de triste, cititorului fiindu-i înfățișate cele două fațete ale firii umane.

Minciuna vânzătorului și șantajul colecționarului-neguțător

compun un tablou realist într-un peisaj pestril.

Ambiția lui Candid Ițescu este de a înființa o galerie de antichități care să-i poarte numele. Luxița, Dinu și Șerban nu prețuiesc intenția tatălui. Se gândesc doar la propriul avantaj și pun în aplicare un plan diabolic, maestrul de ceremonii fiind avocatul luda Trăncănel. Descumpănit și dezarmat, doar moartea fi-va salvarea acestui suflet „înrob” de toate urâteniiile vieții.

Scriitorul se dovedește un maestru al portretizărilor, al pasajelor de umor negru, al unor memorabile notații istorice sau prin descrierea savuroaselor pagini din jurnalul străbunicului Bazil.

Invitația de a lectura acest roman, în fapt, o investigație subtilă într-un anumit mediu social, cu implicații morale, merită o analiză minuțioasă!

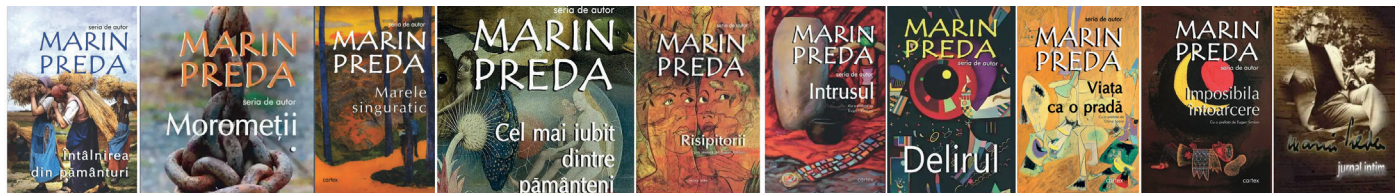
Cea mai bună serie de autor Preda

„Auzisem îndată după naționalizare că niște comisii de inventariere a bunurilor moșierilor de prin conace socotiseră de

pildă cărțile acestora drept ceva dăunător, din moment ce le găsiseră într-un conac moșieresc, le aruncaseră în curte și seara

țărani făceau cu ele un foc pașnic.” (Marin Preda)

<https://www.edituracartex.ro>

Maestrul

Iuliu-Cezar Sturza

El, Popescu Mihail, un mare vânzător de opere de artă, are conexiuni în toată Europa, și mai departe, fiind un mare jucător pe piață. Își caută un ucenic pe care să-l învețe meserie. M-am eschivat, nu am firea unui comerciant, însă teancurile de bani pe care mi le flutura în fața ochilor au avut efectul scontat. Mă tot gândeam cât de bine ar sta în buzunarele mele. Am ascultat mai departe.

În urma noastră a sosit un camion și vreo doi zdrahoni. Am intrat într-un apartament ce mirosea a pustiu și ne-am

pus pe demobilat. Eu eram student la colocviu, martorul unei lecții la prima mână. Învățam despre cele mai bănoase obiecte, care ceasuri de perete se vindeau mai bine, ce birouri aveau valoare mai mare. Urechile îmi vâjâiau, însă îmi luam notițe mental.

Ne-am despărțit, iar eu m-am trezit că în loc să învăț pentru un examen parțial, intrasem pe site-uri de vânzări încercând să-mi formez o părere despre piața obiectelor de anticariat. Și am fost prins bine, răspunzând prompt la fiecare chemare a Geantălmenei,

cum își zicea. Îl urmam ca un învățăcel dornic să afle bazele meseriei. Chiar și cum să fentăm poliția atunci când ne ieșea în cale și ne lua la întrebări. Acela putea fi un moment bun în care să mă clarific, însă câștigam bani și asta era tot ce conta.

În câteva luni a avut suficientă încredere în mine încât să mă lase să fac toate formalitățile vânzărilor, contactând clienții direct. Totul se făcea pe numele meu și eu începeam să visez la ieșirea din umbra maestrului și la deschiderea propriei mele afaceri. Nu

am fost supărat nici când am aflat că nu eram unicul ucenic iar Geantălmenei avea și alți portari care deschideau casele pentru profitul său.

Lucrurile s-au schimbat odată cu seceta. M-a sunat tot mai rar, ne-am întâlnit pe sărite. Simțeam că ceva nu era în regulă. Într-o noapte a venit la mine acasă și mi-a cerut împrumut o sumă mare, aproape tot ce strânsesem din afacere. I-am dat fără să mă gândesc, conștient că aș putea primi înapoi triplu, cel puțin. A urmat o altă perioadă de liniște. Apoi, ultimul telefon.

Pagini, cărți, idei

Cartea are aceeași semnificație cu vasul Graalului și cu piatra filozofală, cum zice Gilbert Durand. Depozit și labirint, ascunde secretul salvării. În vremuri nu foarte vechi, străzile erau pline de cărți, iar farmecul unui oraș era măsurat și în aparițiile buchinarilor, mai întâi cu dulapuri, așezate pe malul Dâmboviței, apoi cu mese, tarabe, cu biblioteci ambulante. În ultimii ani, vânzătorii de cărți au trecut și ei prin metamorfoze. Astăzi, cărțile se vând în librării, dar mai ales în magazine luxoase, alături de alte obiecte, ori în orașul virtual, de pe net.

verbe. 20.

Controlorul

Petre Nechita

Trenul opri cu un scârțâit care suna a scâncet de copil. O locomotivă scorjită și două vagoane cu geamuri întunecate, peste care se adunase o mazăgă verzuie. Controlorul coborî din vagonul aflat în coadă. Sări sprinten pe pavajul spart al peronului și se așeză pe-o bancă din lemn, cu spatele la clădirea din cărămidă a gării.

Își scoase cascheta și o așeză în stânga. În dreapta puse geanta din piele uzată. Se șterse c-o batistă peste fruntea aspră și-și aranjă cu degetele părul albit. Își scutură mustața de firimituri invizibile și abia apoi scotoci după sendvișuri.

Era trecut de ora 12. Cerul strălucea de curățenie iar soarele împunea cu ace galbene, încinse. Verdețea izburnea printre șine și între crăpăturile din peroane.

Șeful de stație discuta cu mecanicul coborât din locomotivă. Trenul staționa 38 de minute. Nu venea altă garnitură din direcția opusă,

nu trebuiau să aștepte vreun autobuz. Pur și simplu, așa se stabilise de la centru.

Controlorul se gândea la Poli, echipă care o cam scălda prin subsolul fotbalului. La faptul că aici, aproape de frontieră, lângă Serbia și Ungaria, erau la granița dintre Orient și Occident. Iar țigheul se tot scumpea.

Se mai gândea și la ce fusese înainte. Adică *La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul*. Dar înainte de Cuvânt, de Lumină, înainte de dorința lui Dumnezeu de a crea lumea, ce fusese?

Gara avea un acoperiș țuguat iar unele țigle șubreze păreau că levitează. Dintr-un vagon coborâse un călător cu bicicleta. Mergea mereu cu trenul până aici și apoi ajungea la următoarea gară în vreo 20 de minute, fără să mai piardă timpul. Bicycleta îi scârțâia. În vagoane mai erau doi călători.

Pentru controlor, înainte de toate fusese un univers întunecat, fără ca asta să fie ceva demonic ori de speriat.

Un univers în care domnea un sentiment prelung și unic de resemnare. O resemnare meditativă nepesimistă, fără legătură cu renunțarea învinșului, cu deznădejdea ori lipsa de speranță. Resemnare care aduna obrazul întors, iertarea și înțelegerea completă, rezumată așa: *știu că nu știu totul, adică am înțelepciunea de a accepta că nu există totul*.

Domnise o prelungă și nesfârșită resemnare contemplativă. Una în care și zeul, și omul -dacă ar fi existat - ar fi fost suficienți propriului suflet. Nu era vorba că ai fi o insulă, un val sau o sticlă purtată de colo-colo, ci chiar o parte din fundul oceanului.

Dar zeul căpătase speranță, dorințe diverse, o spumă a mării din care se născuseră toate, un tot care se autodevo-ra. Fericea supremă nu fusese pierdută apoi din cauza unui măr, ci pentru nevoia de a crea lumea.

Controlorul adună șervețelele de la sendvișuri și-și așeză

cascheta pe capul rotund. În mustața încovoiată avea firimituri, dar uită de ele.

Șeful de gară vorbea la mobil, iar dinspre sat se auzea tăraiboi de orătării. Venea miros de lemn ars, în valuri întrerupte de izul zemos de iarbă verde.

Pe degetul controlorului se vedea o verighetă uzată. Părea puțin la trup și firav, iar uniformă și geanta atârnavau pe el. În cutele de hârtie creponată ale feței, în mâinile sale firave se ghiceau umbrele unor dureri, ale unor pierderi ireversibile: fotografii pătate de lacrimi, uși închise doar de mâna sa, flori așezate în umbra unor cruci. Ori ceva asemănător.

Urcă în vagon sprinten. Uneori avea impresia că recucerise cel mai important sentiment. Resemnarea prelungă și nețărnută, fără început și sfârșit. Fără optimism și pesimism, fără cauză și efect.

Trenul încă staționa, dar nu se mai gândea la asta.

Noaptea prin oraș

Ioana Miron

Am aruncat o privire orașului lăsat în urmă, rău, uzat, iar în lumina lui se vedea de la distanță, înfășurat într-o portocală caldă. Cerul fumuriu de deasupra era portocaliu, iar pereții vâruți la nimereală erau portocalii și, oriunde priveam,

ceața părea o zăpadă portocalie, care acoperea cu grijă fiecare suprafață orizontală. Nu a fost nicio adiere de vânt, doar liniște și miraj de zăpadă portocalie, dispărând pe drumul care se întorcea în nuanțe tot mai adânci de portocaliu.

Scriitori prin oraș

Lecturi
la Muzeul Literaturii

Muzeul Național al Literaturii Române din București, str. Nicolae Crețulescu nr. 8, găzduiește lunar proiectul „Ficțiunea de joi”, un atelier de lectură (proză).

La cea mai recentă întâlnire au citit: Roman Radu, Dana Pătrănoiu, Andrei Panțu, Miruna Vasiliță, Ligia Pârvolescu.

A moderat Andrei Roșca.

Tovarășul B.

Ionuț Cristache

În vremuri de cătușe și semnalizări mafioate, eu vreau să-ți vorbesc despre *tovarășul B*, este și el un semn de continuitate și de mizerie umană.

Tovarășul B e trecut bine de 70 de ani, a fost un comunist de seamă din urbea noastră, azi scufundată în noroaie și gropi, șanțuri și bălți, catacombe și săpături. Îl uitasem, nu l-am mai văzut în ultimii douăzeci de ani. Mi l-am amintit cum sta înțepat și suveran în ARO-ul argintiu al puterii de odinioară, mașina cu număr mic și care-l purta printre muritori. L-au aruncat oamenii, la revoluție, ca pe o bucată de măr stricată, s-a borșit de asfalt, s-a ascuns prin economia de piață, bănuiesc că a dus-o bine, are și o pensie vârtoasă. În fine, mă bucur că Dumnezeu i-a dat zile, mă gândesc că a învățat să umble și printre muritori, a învățat și mersul pe jos, poate chiar joacă table în grupul vesel din Parcul de la Mitropolie. O să mă uit cu atenție.

Numai că istoria se mai agită și peste prezentul nostru cenușiu și trist. *Tovarășul B* a rămas tot o mizerie de activist comunist. Să-ți povestesc despre această dimineață rece, de iarnă într-un loc nu tocmai fericit, încăperea în care plătim taxele și impozitele pentru harnica noastră primărie super-stilizată și cu veleități lingvistice, cum am citit eu săptămâna trecută în comunicatele ei. *Ufficiale*, amice, cum spui tu în *Take, Ianke* etc. Ne-am modernizat, în sala de așteptare s-a montat un aparat care dă bonuri de ordine, ești anunțat când îți vine rândul, în fine, parcă eram pe un aeroport dintr-o mare capitală a lumii, buni băieții de la primărie, tehnică modernă, ce mama naibii!

Eram vreo zece plătitori de impozite în așteptare, când a năvălit pe ușă statura impunătoare a *Tovarășului B*, învelită în haina bengoașă, moștenită de pe vremuri, luată

cu aprobare de la partid. S-a mai îngălbenit gulerul, a mai apărut câte o mică dungă prin pielea comunistă, dar personajul nostru e falnic, ne strivește cu priviri de odinioară, ne-ar scuipa și în creștet, dacă s-ar putea. Se vâra în față, arogant și umflat de căldura din interior. Eu, săracul de mine, îndrăznesc să-i spun că se dau bonuri de ordine, că și noi așteptăm pentru gaura mică de la ghișeul meschin al primăriei. Cu ochii lui de dihor mă strivește indignat, nu-și găsește vorbele, i se umflă venele din jurul gâtului, transpiră pe loc. O avalanșă de fraze, ca la învățământul politic de altădată, iese în sfârșit din gura nobilului tovarăș. Știe el mai bine, nu acceptă lecții, ce ne băgăm, cine suntem noi? Domnule, îi spun, noi toți așteptăm să ne vină rândul. Bă, zbiară el, mă înveți tu pe mine? Ehe, dacă ar mai putea, ce-ar chema el milițianul de la intrare să ne tragă vreo două

bulane peste spinare! Dar nu se mai poate, e un biet pensionar de lux, cu pielea întinsă, ca de dihor, peste fața indignată și palidă. Ceva tensiune, domnule fost *Tovarășe B*?

Îl lăsăm, se înfige la ghișeu, e supărat tare, i-au luat prea mulți bani pentru gunoi. *Tovarășe B*, ai rămas același bou comunist, chiar și după un sfert de secol de democrație, îți miroase gura a rahat, dar știi cum se spune, ne-am obișnuit!

Ești un dihor bătrân... În final, tovarășe dragă, îți reamintesc o glumă celebră: Vasile se plimba pe ulița satului cu un dihor alături de el. Un vecin îl întreabă dacă nu pute. Pute, pute – zice - dar ne-am obișnuit... Și noaptea, unde stă? Cum unde, cu noi, în casă... Și nu pute? Pute, pute, dar s-a obișnuit!

Asta e, salutări proletare, *Tovarășe B*! Pute cojocul lu matale, chiar dacă ai dat cu parfum din greu peste gulerul învârtoșat.

Idei prin grădini

Ați fost vreodată la Muzeul Vârștelor? E pe Calea Victoriei, la 151, într-o casă boierească, purtând încă numele foștilor proprietari: Cesianu-Filipescu.

În grădina acestei case se desfășoară întâlnirile periodice ale grupului Ficțiunea. Pentru ce? Ca să vorbească despre finaluri.

Deznodământul nu contează – așa se numește evenimentul. Miercuri seara, de două ori pe lună.

Este vorba despre dialoguri, polemici, mini-conferințe, lecturi etc., dedicate atât literaturii contemporane, cât și antropologiei urbane sau altor zone cultural-artistice. Tema întâlnirii de la sfârșitul lui iunie a fost *Povești de Sânziene scrise cu Al și cu mână de scriitor*. Printre

participanți, s-au numărat scriitorii Petre Nechita, Simona Scarlat, traducătorul Claudiu Sfirschi-Lăudat. Ileana Marin a moderat.

Ce s-a întâmplat acolo: un mini-atelier de scriere creativă și de discuții, pe marginea literaturii scrise de inteligența artificială.

Experimente, literatură, lectură, dezbateri.

„Deznodământul nu contează” este un eveniment organizat de Asociația Creatorilor de Ficțiune, revista Ficțiunea și Muzeul Vârștelor – Casa Filipescu-Cesianu. S-a bucurat de succes de-a lungul anilor trecuți, continuăm și anul acesta, având convingerea că *Deznodământul nu contează*.

Intrarea este liberă.

Malfunction

Dana Pătrănoiu

Grig ajunge târziu la ședință. E împrăștiat și prost-dispus. A lucrat până spre dimineață la un nou decor virtual și n-a prins decât vreo trei ore de somn, și ăla zbuciumat. Șefii și cei trei colegi ajunși înaintea lui îi fac loc la biroul din mijlocul încăperii, iar conversația lor urcă brusc într-un balon de așteptare optimistă. Nu pentru că designerul grafic, promovat de curând ca regizor artistic, ar urma să vină cu vreo soluție salvatoare. Ci pentru că Grig, așa taciturn cum e, pune pe roate întreaga televiziune de cartier. Vreme bună, vreme rea – toți contează pe el.

Chiar despre vreme s-a discutat până acum. Rafalele de vânt iscate din senin aduc nori grei și scufundă orașul în beznă pe timpul zilei. Un frig lăptos îneacă aerul, secerat uneori de torențiale înghețate; apoi, brusc, cerul se luminează năclăit și o căldură toropitoare îmbrățișează betoane și suflare. Vremea e un *malfunction*. Talmeș-balmeșul de anotimpuri a devenit subiect tabu în spațiul public. Nu se mai difuzează buletine, nici măcar avertizări meteo. Specialiștii tac mâlc, mai ales după atâtea prognoze duse în bălării.

Grig se așază pe un scaun gol, ascultând doar cu un sfert de ureche discuția dintre redactorul-șef și directorul de programe. Știe deja despre ce vorbesc. E același blabla în buclă, din care nu răsare aproape niciodată vreo idee utilă. El, personal, așteaptă să apară Lidia. Psihologa angajată de curând pe postul de documentaristă e mignonă, măslinie și parcă veșnic pusă pe șotii. Grig s-a interesat discret. Tipa e *single*, ca și el. Își propune, de ceva timp deja, s-o invite la o cafea în oraș... dar cum s-o brodească? Și ce s-ar putea lega de-aici? El,

un lup singuratic, care abia-și încropește vorbele; ea, o sfârlează volubilă care pompează endorfine în jur.

— Ne-au intrat în picaj vizualizările, anunță brusc redactorul-șef.

— Ce surpriză...! *Pre-fabricatele* noastre nu sunt vreo față de mătă, bombăne prost-dispus directorul de programe. Oamenii mai clichează doar pentru artisticărele lui Grig.

— Grafică spațială, nu „artisticăreală”, mârâie Grig.

— Eu tot nu mă lămuresc... Dăm chestii care nu se petrec. De ce dracu' ne numim canal

informativ? se răstește deodată un reporter.

— De infoșou, îl corectează directorul de programe.

— Nu-s nici măcar fake-uri. Niște basme aiuristice, fără morală și final, continuă reporterul.

— Se cheamă *content*, băi! i-o taie ritos redactorul-șef.

— Inventăm, explică directorul. Măcar stârnim curiozitatea...

— Nu mai stârnim curiozitatea niciunui dihor! protestează afectat un prezentator-ancoră. Și, de fapt, cred că-i tâmpim pe-ăștia de mai clicăie pe linkuri.

— Ce-ați zice să trecem pe știri pozitive? Am fi cam singurii! intervine Liana, năvălind în birou.

Redactorul-șef o fulgeră din ochii mijii, şuieră crâncen printre dinți:

— A mia oară zic...

— Știu-știu, nu există așa ceva. Dar ne-ar scoate din rahat. *Prefabricatele* noastre-s... carmol la chiparos.

Pauză stingheritoare, foială pe scaune.

— Suntem până-n gât de tot felul de orori... reale, insistă Liana.

Redactorul-șef trage adânc aer în piept și alege s-o ignore pe documentaristă. Începe să citească, tare și răspicat, desfășurătorul „infoșou”-ului, care va rula din două în două ore. *Ogoare inundate după ce râul Blâsvăder și-a ieșit din matcă*. (Nu există un râu cu acest nume). *Intoxicare cu plumb într-o așezare minieră de pe lângă Tianshui*. (Nu există mine în apropierea orașului istoric chinezesc Tianshui). *Un focar de revoltă populară în Palau*

din Pacific. (Istoricii susțin că palavanii sunt pașnici și au suportat cu seninătate coloni-zările succesive). *Un incendiu într-o fâșie de tundră care împrejmuește Oimeakon*. (Greu de crezut, când în regiune s-au înregistrat - 35 de grade și vegetația e acoperită de gheață). În funcție de timpul disponibil, *un accident acvatic pe râul Ucayali*. (Informație greu de confirmat). Între calupuri, episoade înregistrate din „Meme-a-world”, un podcast video cu un influențar comportamental și o vlogerită fașionistă care comentează, cu ifos și sarcasm, niște print-screen-uri cu VIP-uri.

— Ar mai fi una, se aude un firicel de voce. O soluție, adică.

Toată lumea se întoarce spre Max, lunganul pletos care a stat mut până acum.

Grig se crispează. Băiatul ăsta nou pe care i l-au dat pe post de asistent e brici, dar are un aer greu de pătruns. Și niște idei cu potențial de bombă nucleară. Grig l-a învățat pe Max tot ce știe, iar tipu’ se conformează docil. „Ireproșabil”, a notat regizorul într-o evaluare către șefi.

Continuare în versiunea online

Orașul bântuit de inteligența artificială CUM SE ÎMBRACĂ SÂNZIENELE prin București?

Minianchetă și experiment de Petre Nechita

Recent, am primit invitația de a citi o povestire la Casa Filipescu-Cesianu.

Tema este legată de Sânziene, dar încadrată într-un experiment care implică

AI. Prin urmare, am început să mă documentez, am sunat câțiva prieteni de la Ficțiunea, i-am rugat să-mi spună cum arată zânele acestea ale solștiului de vară. Iar finalmente, mefistofelic, am întregat și un program care folosește inteligența artificială – și iată ce a ieșit:

Cristina Bogdan: Drapate în aripi de fluturi albi, având creștetele acoperite cu împletituri din raze jucăușe de soare, Sânzienele zboară prin văzduh, chicotind la priveliștea florilor de scabei atârinate de streșinile caselor, pentru a măsura norocul celor ce le locuiesc, în puful plantelor crescut în zorii zilei. În fruntea alaiului, lana Sânziana dănuiește în conduri plăsmuiți din zdrențele sinilii ale norilor de vară și picură stropi de dragoste peste lumea de sub cer.

Petre Nechita: Poartă pantaloni lungi și negri, teniși cu tocuri și tricouri albe cu umeri umflați, ca la o rochie de epocă. La fiecare deget, poartă 13 inele din aur alb.

Vera Nechita: Sânzienele poartă rochii lungi, neapărat albe, care te fac să crezi că plutesc. Pe cap au coroane de flori galbene, iar picioarele le zburdă libere pe iarba proaspătă.

Teodora Bălan: Cum văd eu Sânzienele? Niște entități feerice, învăluite într-un

joc de ceață și lumină. Au părul lung, împodobit cu flori, iar bă și scaieți, sunt îmbrăcate cu rochii vapoase în culorile naturii (alb, verde, maro, albastrul apei), de care sunt agățate frunze și flori și au mereu cu ele un buchet de scaieți.

Ciprian Handru: Cu material din curcubeu, Sânzienele își croiau hainele în toate culorile.

Alina Bako: Ființe de aer și vis, de foc și putere, Sânzienele poartă veșmintele imaginației noastre, metamorfoze ale straielor nevăzute ale lumii arhaice, țesătură de in alburii și fir auriu despuat din cosițe de Sânziene. Le spală rova dimineții și tristețea ființei prinse între cer și pământ, le vinde în chip de negustor duhul aspru și neiertător al nebuniei artistului. Cine vrea să le cumpere? Cine oferă mai mult? Cine intră în horă?

Ce-a răspuns AI?

Îmbrăcămintea lor este lejeră și fluidă, făcută din țesături fine și diafane care par să fie țesute din raze de lună și stropi de rouă. Rochiile sunt albe sau de culori pastelate, cu motive florale delicate, brodate cu fire de aur și argint.

legături

Gabriela Toma

femeia cu părul roșcat a stat 14 ani cu draperiile trase, fluxuri de lumină îi străbăteau creierul și visele, lumina soarelui pătrundea doar prin locurile roase de molii ale draperiei, pe care le cosea cu migală, uneori se așeza la masă și aprindea focul: numai atunci zeci de corpuri se repezeau s-o îmbrățișeze să-i spună cât de frumoasă e viața, că sunt zece motive pentru care merită s-o trăiești,

ea aștepta să se coacă pământul și să crape, s-o scoată de acolo cineva.

Confiscat

Liviu Stan

Îmi petrec zilnic un număr considerabil de ore cufundat în știri. Când lucrezi în presă, știrile devin pe nesimțite un mod de-a contempla lumea. Și nu cel mai liniștitor mod. Cu trecerea timpului, expunerea constantă la conținutul știrilor s-a depus ca o inevitabilă cataractă peste ochiul meu scriitoricesc. Așa că, iată, aveți în față patru narațiuni

pornind de la câteva detalii insignifiante din niște știri pierdute în uitare. În urma lor au rămas, însă, amprente senzoriale ale unor spații sociale învăluite în violență, bizarerii și într-o întortocheată căutare a nădejzii. *Salamandre* este un roman plin de plimbări, pentru că, orice aș face, mersul fără țință rămâne principalul meu reflex pavlovian.

Berlioz

Ligia Pârvulescu

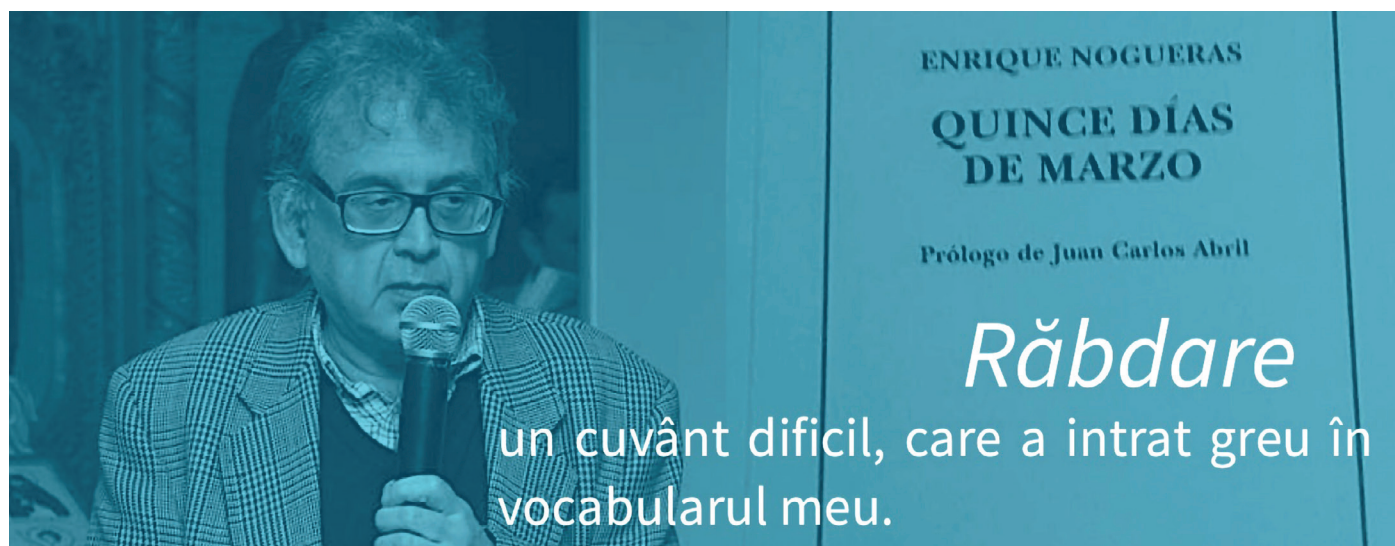
Traversă strada neglijent, printr-un loc nemarcat, nepăsându-i dacă ar fi dat vreo mașină peste el. Deja dăduse viața peste el, acum urma să dea și moartea peste el și totul s-ar fi terminat. Nu-și mai dorea nimic, doar liniște. Conduse până în Băneasa și parcă în rând cu celelalte mașini, acolo unde începea pădurea, după Grădina Zoologică. Începuse februarie, dar cerul era primăvărat. Pantofii scumpi se înfundau în noroiul amestecat cu frunzele moarte și ude pe care zăpada topită le lăsase în urmă pe alea asfaltată care se afunda în pădure. În stânga și-n dreapta, trunchiuri goale de copaci, noroi și petice timide de zăpadă care încă mai încercau să reziste soarelui. Un bărbat de vârstă mijlocie făcea jogging și se opri la barieră, întinzându-și expert un picior pe bară: stretching. La vreo cincizeci de metri, două fete grase, hrănite cu big mac și small dreams, se plimbau alene, cu capetele apropiate - aproape sigur își făceau confidențe despre niște băieți la al căror șliț n-ar fi putut spera să ajungă vreodată. Îngropase o pisică aici.

În vizită la București

Două întrebări pentru Enrique Nogueras

Enrique NOGUERAS VALDIVIESO este poet și profesor la Universitatea din Granada, specializat în latină medievală și în romanistică; de asemenea, traducător din portugheză, franceză veche și română, Enrique este autorul unui număr însemnat de studii academice. Dintre volumele sale de versuri, amintim *Los pliegues de la rosa* (2005) și *De la resurrección* (2017), *Quince días de marzo* (2020). A primit Medalia Aniversară „Centenarul Marii Uniri” pentru servicii aduse culturii române (2021)

Care au fost primele cuvinte în română, îți mai amintești?

Oh, cum să nu! Primii români pe care i-am auzit vorbind m-au băgat rău în ceață, vorbeau într-o limbă mult diferită de cea învățată de mine cu profesoara, respectiv vorbeau foarte repede. Așa că primele mele cuvinte au fost: *Nu înțeleg nimic.*

Cu ce cuvânt românesc te-ai împrietenit greu?

În general, lexicul nelatin mi-a pus probleme. Eu mersesem pe cuvintele comune, cu rădăcini latinești. Încât și azi mi-e mai la îndemână să spun *Câte ora?* în loc de *Câte ceasul?* Dar cel mai imposibil cuvânt mi s-a părut *răbdare*, cu toată familia de cuvinte. Nu aveam cu ce să-l asociez, nu puteam să-l țin minte. Mi se pare și acum un cuvânt ciudat, venit dintr-un șir întreg de metamorfoze, pe terenul limbii vorbite, în tot cazul.

Când se termină literatura

Marius Nica

Plecasem de câteva zile din oraș în noaptea în care ea s-a născut.

Era o vară teribilă, cu miros de asfalt încins și oameni mergând aplecați sub soarele apăsător. În Piața Unirii, sub privirea Voievodului, nici porumbeii nu își găseau ritmul obișnuit. Serile aduceau parcă o liniște nefirească și umbrele trecătorilor se înmulțeau pe bulevardul ce îi primea pe toți sub palida lumină ce cobora aleine pe stâlpii din beton. Îmi aduc aminte că în noaptea aceea nu aș fi vrut să mă întorc la hotel și totuși, răpus de oboseala călătoriei, am pipăit în buzunar cheia camerei și am hotărât să mă las învins de somnul ce îl simțeam aproape.

Nicicând visul nu îmi fusese mai aievea și mai cutremurător ca în noaptea aceea! T. îmi vorbea de dincolo de reflexia geamului și ori-cât încercam să întind mâinile spre ea, nu reușeam decât să măresc și mai mult distanța dintre noi. Și doar vocea ei se auzea, lovindu-se de pereții camerei de hotel: „Sânzi-ana! Niciodată Sânzi! Sânziana, auzi?” Nu știu cât a durat visul. Am deschis ochii, m-am ridicat din pat și m-am îndreptat spre fereastră: în penumbra nopții, Voievodul își supraveghea neclintit piața în liniștea nefirească a orașului.

Am așteptat cu greu până spre dimineață să pot suna și să o întreb: „Ce faci, T.? Cum ești? Știi, te-am visat azi-noapte... Da... Știu că mai ai... Dar eu te-am visat!”.

Nu mi-a răspuns. Priveam neliniștit ceasul electronic de deasupra barului unde încercam să alung oboseala și teama cu o cafea cu gust îndoielnic. 8.03. 24.06.2018. 8.04. 24.06.2018... Era duminică. Acea zi în care simți că totul și toate au o lentoare de neacceptat.

Când am primit mesajul, eram la a doua cană cu același lichid maroniu cu gust de cafea. T. a născut azi-noapte. O fată. Amândouă sunt bine. Cu toții știam că abia peste o lună ar fi trebuit să se întâmple. Cu toții știam că o va chema Olga... Oare... visul meu...? Nu am înțeles atunci. Sau poate nu am știut să înțeleg. Abia după ce am vorbit cu T. și mi-a zis ce s-a întâmplat și cum

s-a întâmplat în acea noapte am avut sentimentul că am făcut parte dintr-o poveste de dincolo de mine și de dincolo de puterea mea de acceptare. Citisem întotdeauna proza lui Eliade sub lupa permisivă a ficțiunii și nu am vrut să văd în ea mai mult decât structuri simbolice sau niveluri narative, așa cum erau construite toate comentariile școlii prin care trecusem. În noaptea aceea însă, în noaptea de sâmbătă spre duminică, într-un hotel din Iași, literatura nu a mai fost doar literatură, iar viața mea s-a deschis unei lumi pe care până atunci nu ar fi avut curajul să o accepte.

Pe față a botezat-o Sânziana. Și niciodată nimeni nu i-a spus altfel.

Bucureștiul nu e ce cred turiștii

Dan Stanca

Mă amuză mereu să văd grupuri de turiști din țări străine, din Europa până în Japonia, care nimerindu-se în orașul nostru privesc de jur împrejur cu mare admirație și nu mai conținesc cu laudele. Or fi sinceri, n-or fi? Nu mă interesează. Ceea ce ei nu știu e cu totul altceva. Bucureștiul nu este un oraș construit, deși aparențele asta vor să arate, ci un oraș dărâmat și mai mult de atât, aflat în continuă dărâmare. Casele, bunăoară, unde a locuit familia mea au căzut ambele pradă demolărilor. Eu am ajuns într-un bloc care din fericire nu are bulină, dar pe care, la o adică, un cutremur nu-l va cruța. Bucureștiul mi se pare așezat sub zodia nesiguranței și a oricăror abuzuri. Dau timpul în urmă cu jumătate de veac și nu mai recunosc nimic. Păi, trăiam pe atunci în cu totul alt oraș. A fost de ajuns un singur seism major pentru a-l face pe dictator să fie mai al dracului decât

zece cutremure la un loc. Așa că nu mai vreau să aud de Bucureștiul nostalgilor, al miracolelor, al epifaniilor. Nu vreau să fiu un turist tembel care silabisește ce citește prin tot felul de ghiduri întocmite în pripă. Aș fi de răsul curcilor... Bucureștiul este un oraș muncitoresc în proporție de 90 la sută, pe unde se mai strecoară câteva cartiere „din trecut” care din păcate nu mai au niciun farmec, fiindcă se află la cheremul unor escroci imobiliari puși pe maximă înavuțire. Când te plimbi prin Cotroceni, de exemplu, nu respiri parfumul coborât din interbelic, ci evaluezi cam câte sute de mii costă o vilă. Ăsta-i Bucureștiul. Nu e ce văd turiștii, nu e ce scriu cărțile naive, el mai e însă și un cimitir unde sunt îngropați muncitorii de pe șantiierul casei poporului, dar și sinucigașii care, în urma demolărilor, au pierdut tot ce aveau. Și au considerat că, dacă li s-a luat tot, să-și și ei viața.

Plăceri bucureștene

Umbre și lumină

Andrei Roșca

Ca reacție la închistarea riguroasă pe care o avea Salonul de la Paris, a opțiunilor ce devin din ce în ce mai puțin ofertante prin raportare la faptul că, printre altele, nu favorizează explorarea individuală a artistului, intențiile artistice, pe care le urmăreau atât Courbet, cât și Școala de la Barbizon (la care a participat și Grigorescu), impresionismul și curente ulterioare acestuia și-au îndreptat atenția către cotidian, căutând să surprindă, prin raportare la propriul stil, frumusețea și simplitatea existenței prin raportare la natură, la situații sociale obișnuite. Iar toate acestea prin concentrarea pe studiul luminii în situații particulare. Însă

acest aspect este doar o parte a ceea ce a însemnat impresionismul. Diferind în funcție de caz, acest studiu al luminii este contextualizat în situații cotidiene – peisaje, portrete –, surprinzând, totodată, maniera în care un eveniment obișnuit – o plimbare în parc, o seara la teatru sau operă, un câmp acoperit de zăpadă sau o plimbare cu barca – este un eveniment special, iar acesta este subsidiarul oricărei picturi impresioniste: captarea unicității clipei – căci, mai mult, este vorba despre cum lumina poate fi surprinsă într-un moment particular.

Monet, de pildă, se concentrează în mod deosebit pe acest aspect al luminii. Fie ca

este vorba de o grădină, o colină, fie că pictează portrete în natură, pe acesta îl interesează în special studiul luminii. De aceea, o particularitate a picturilor sale este faptul că nu mai este vorba despre un portret clasic, o concentrare totală pe trăsăturile faciale, ci un studiu ce include subiectul într-un context, urmărind, astfel, o clipă. Iar aceasta poate fi surprinsă atât prin coroborarea titlului, a picturii în sine, a în(-)cadării în pânză a clipei. Iar una dintre picturile grăitoare în acest sens este *Podul Europei. Gării Saint-Lazarre*. Fiindcă intenția lui Monet este de a capta dinamica momentului: locomotiva abia se vede învăluită în fumul ce acoperă aproape integral

scena, ridicându-se de pe șinele depoului spre clădirile din jur. Acesta este și punctul ce marchează dinamica scenei, fiindcă accentul pus pe mișcarea fumului menține și evidențiază caracterul temporal – și temporal, totodată – al scenei: fiindcă mișcarea fumului, subiect atipic al vremii, însă specific intențiilor pe care le au impresionistii de a depăși perspectivele consacrate ale vremii lor, marchează însăși dinamica momentului. Aparentul static al scenei, reprezentarea depoului, are în substrat re-prezentarea dinamicii pe care o are încercarea acestei „fotografieri” a unei anumite dinamici a clipei prin vectorialitatea fumului.

Cărți și delicii

Iulia Micu

Am locuit multă vreme în basmele pe care le-am citit, apoi, când am mai crescut, am descoperit o chestiune care mi s-a părut mult mai serioasă și mai matură decât literatura fantasy și anume chiar fantasticul pe care l-am găsit întâi în nuvelele eminesciene, apoi l-am descoperit pe Eliade, pe Culianu, pe V. Voiculescu, nuvelele onirice ale lui Țepeneag, *Trenul de noapte* al lui Groșan, pe Doina Ruști, realismul magic din romanele Diane Adamek, apoi scenele de realism magic din proza lui Bogdan Suceavă și lista ar putea continua. De asemenea, am citit și recitesc mereu cu plăcere povestirile lui Gogol, Hoffmann, Maupassant, Poe, Villiers de L'Isle-Adam, Hofmannsthal, Schnitzler, Papini, Bulgakov, Buzzati sau cele fantasy scrise de Carroll sau Tolkien, și iubesc realismul magic din prozele sud-americanilor, Borges, Casares și Silvina Ocampo. Cred că prefer literatura fantastică pentru că, așa cum spuneam, ea oferă posibilitatea extraordinară de a suspenda viața, realul. Este, practic, felul în care literatura poate demonstra sau cel puțin poate încerca să demonstreze că realitatea nu există. Îmi amintesc că în *Noapți la Serampore*, dar și în *Noaptea de Sânziene*, Eliade vorbea despre greșeala de a crede că realitatea, timpul sau spațiul există cu adevărat.

Fiction

Cărți noi, de răsfoit la amiază, în Cișmigiu

Distracții de noapte

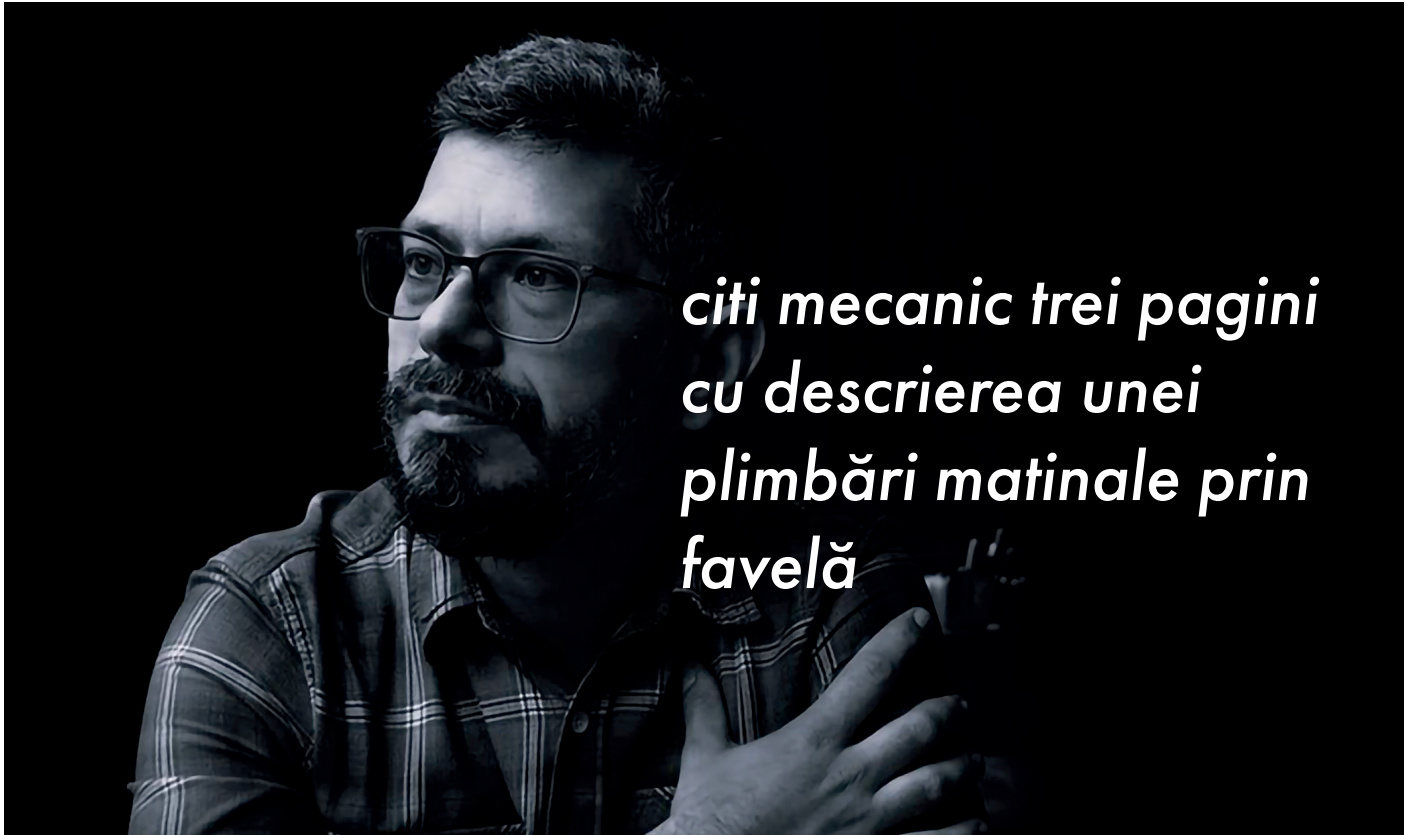
Vlad A. Popescu

În acceleratul de noapte București-Timișoara există o viață de noapte trepidantă, pe măsura vieților de noapte din București și Timișoara. Trenul e dotat cu un vagon tip club de noapte, cu ring de dans, joc de lumini, separeuri, palmieri, papagali vocali, bar și bodyguarzi la ambele intrări, școliți în cluburile de noapte din București. Aici controlorii au intrare liberă și o șampanie din partea

casei. Vă sugerez ca șampania s-o împărțiți cu femeile disponibile. Acestea pot fi găsite la bar, sugând cu paiul cocktailuri non-alcoolice preparate după rețetele cluburilor de noapte din Timișoara. Barul despre care vă vorbesc poate fi găsit lângă intrarea în vagon, intrarea dinspre București. În celelalte vagoane nu se întâmplă nimic deosebit. Salariul ce vă revine e compus dintr-o sumă fixă

cu o componentă variabilă, plus o sumă variabilă cu o componentă fixă. Suma variabilă cu o componentă fixă se stabilește în funcție de amenizile acordate celor care călătoresc fără bilet. Căteii în vârstă de până la doi ani pot circula fără bilet. Copiii pot circula doar cu bilet de voie. Pisicile pot circula doar cu un șoricel în gură. Semnalul de alarmă poate fi tras numai de către călătorii aflați în stare

avansată de sobrietate. La Timișoara, călătorii vor fi evacuați în funcție de numele de familie. Totuși, în tren dumneavoastră veți face legea. De aceea, nimeni nu va fi mai presus de dumneavoastră în trenul București-Timișoara. Vă ofer un post de controlor pe acceleratul de noapte București-Timișoara, care sosește în Timișoara la linia întâi cu o zi întârziere, iar dumneavoastră spuneți cu nonșalanță nu?

*citi mecanic trei pagini
cu descrierea unei
plimbări matinale prin
favelă*

Lansarea profesorului Miguel Canan

Călin Dengel

Pe colțul din stânga al biroului stimabilului profesor și eminent jurnalist Miguel Canan se afla întotdeauna o stivă de cărți, care, evident, nu avea un aranjament întâmplător, cum de altfel nici nu avea rostul de a impulsiona dorința de lectură a musafirilor dumnealui. Un ochi atent ar fi putut observa ordinea în care erau așezate volumele respective, chiar dacă în timp, titlurile se mai schimbau. Primele trei de jos erau ale protejaților săi, cărți apărute în urmă cu câțiva ani, urmau nume de referință pentru cultura personală, printre care, poate, și o obligație imperativă, apoi volumul său premiat și imediat peste, cartea unui important senior din presă, în ale cărui grații își dorea să reintre, după ce își afectase reputația cu o concesie făcută unui partid cu un articol în cotidianul central, în plină criză politică.

Cel mai recent volum al profesorului era un fel de jurnal de călătorie pe care îl publicase împotriva sfaturilor editorilor săi, care îi era un bun prieten. Acesta se temea că materialul nu aducea nimic nou, iar singura salvare era povestea tinerei fete din favela, pe care profesorul nu o dezvoltase suficient, și care, în realitate, avea potențialitatea de a deveni în sine un roman.

— Miguel, toată lumea a fost acolo, nu mai e un mister. Din mulțimea de chipuri pe care le-ai văzut acolo, tu ai ales unul și l-ai dat unui personaj căruia nu i-ai crescut suficient aripile. Eu aș fi scris numai despre fata asta în carte.

— Nu înțelegi că eu am scris despre o stare? Despre un nivel anume al percepției? Nu mă înțelegi...

— Te cred, dar dacă te uiți în cartea lui Hirsch, vei descoperi că te-ai plimbat pe

aceleași ulițe. Iar Hirsch și-a scris cartea acum cinci ani.

— Dar nu este aceeași viziune, nu este același limbaj...

— Ai dreptate, Hirsch nu i-a făcut „săraci și șarlatani din născare”, „fără șanse reale de îndreptare” sau „purgatoriul a fost inventat pentru ei”. Știi de câte ori am dat peste idei din acestea și a trebuit să o scald pentru tine?

— Sunt niște păreri pe care le susțin.

— Ești nebun? Ai uitat de unde venim?

— Ce legătură are?

— Valdemingómez, dragul meu... Cine-și făcea veacul prin La Cañada Real?

— Noi am avut puterea să...

— Noi l-am avut pe El Duque. Alteța sa ne-a scos din groapa aia de gunoi și ne-a ținut în școli.

— Tocmai că nu ne-ar fi scos, dacă nu vedea ceva în

noi. Eu judec pentru că am simțul realității. Sărăcia... Cum să-ți spun? Există mijloace de a o valoriza.

— I-am prezentat lui Serrano manuscrisul modificat fără să-i spun al cui e, l-a citit și mi-a zis că e neutru. Te implor, mai gândește-te. Rescrie-l. Nu e ce trebuie.

Profesorul insista să-i apară cartea în acea formă și nu era doritor să mai discute despre asta, mai ales că nimeni nu știa că timpul petrecut în călătorie sub patronajul fundației Duce-lui, proiect, de altfel, intens mediatizat, fusese un mare fiasco. Ceea ce trebuia să fie o investigație timp de mai multe luni alături de o organizație nonguvernamentală prin favelele orașului Rio eșuase din cauza unei situații agravante, într-un volum mediocru și cu o mulțime de falsuri în înregistrări.

Continuare în versiunea online

Poem

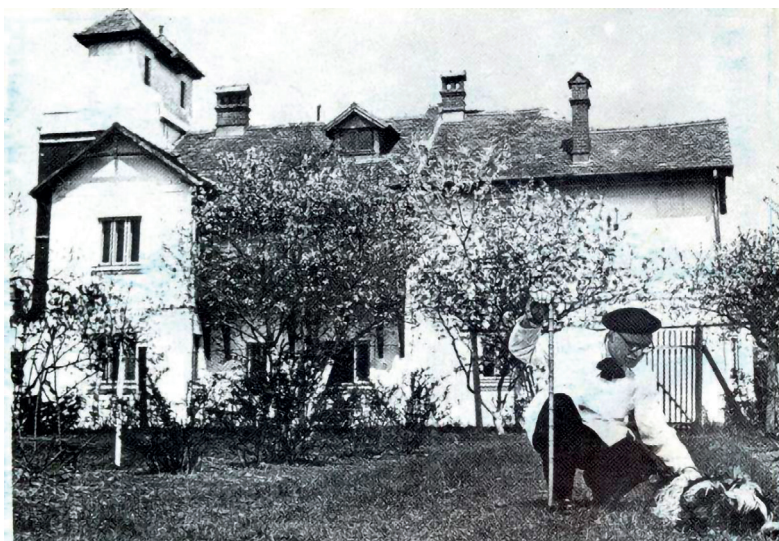
Dinu Flămând

Îi fac o vizită lui Tudor Arghezi la Mărțișor,
bătrânul a șters-o de mult, numai pomii lui dau în floare,
verbul lui spurcat și sublim amestecă toată această boare
de mucegai peste care frumosul se așază biruitor.

Borfaș delicat și instinctual al acestui popor,
era vecin cu temnița, intrase de două ori la răcoare,
apoi și-a ținut, o vreme, cuvintele-n închisoare
și a slăvit omul, după ce el fusese făcut neom. Ador

încăpățănarea acestui revoltat care împrășca cu
căcat (iertare de sinecdoacă) peste toate aceste
lecții lăncede ale ipocriților. Noi doi ne-am împăcat.

Iar cartea furiei lui și a luptei lui cu Îngerul și cu Rada,
deși robul de el a scris-o, iar domnii nu mai cetește,
îmi luminează verbul, și spaima, și-mi întărește sfada
(Din volumul *Veghea și Somnul*, Ed. Scoala ardeleană, 2016)

Hora domnițelor, de la Biserica Mântuleasa

Cristina Bogdan

Despre strada Mântuleasa am citit prima dată în adolescență, în volumul lui Mateiu Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*, căci casa unchiului Iorgu, moștenită de

Pantazi, era amplasată acolo. Cam în aceeași perioadă, la vârsta primelor îndrăgostiri, mă preumblam pe străduțele din apropierea liceului și-am descoperit, într-o bună

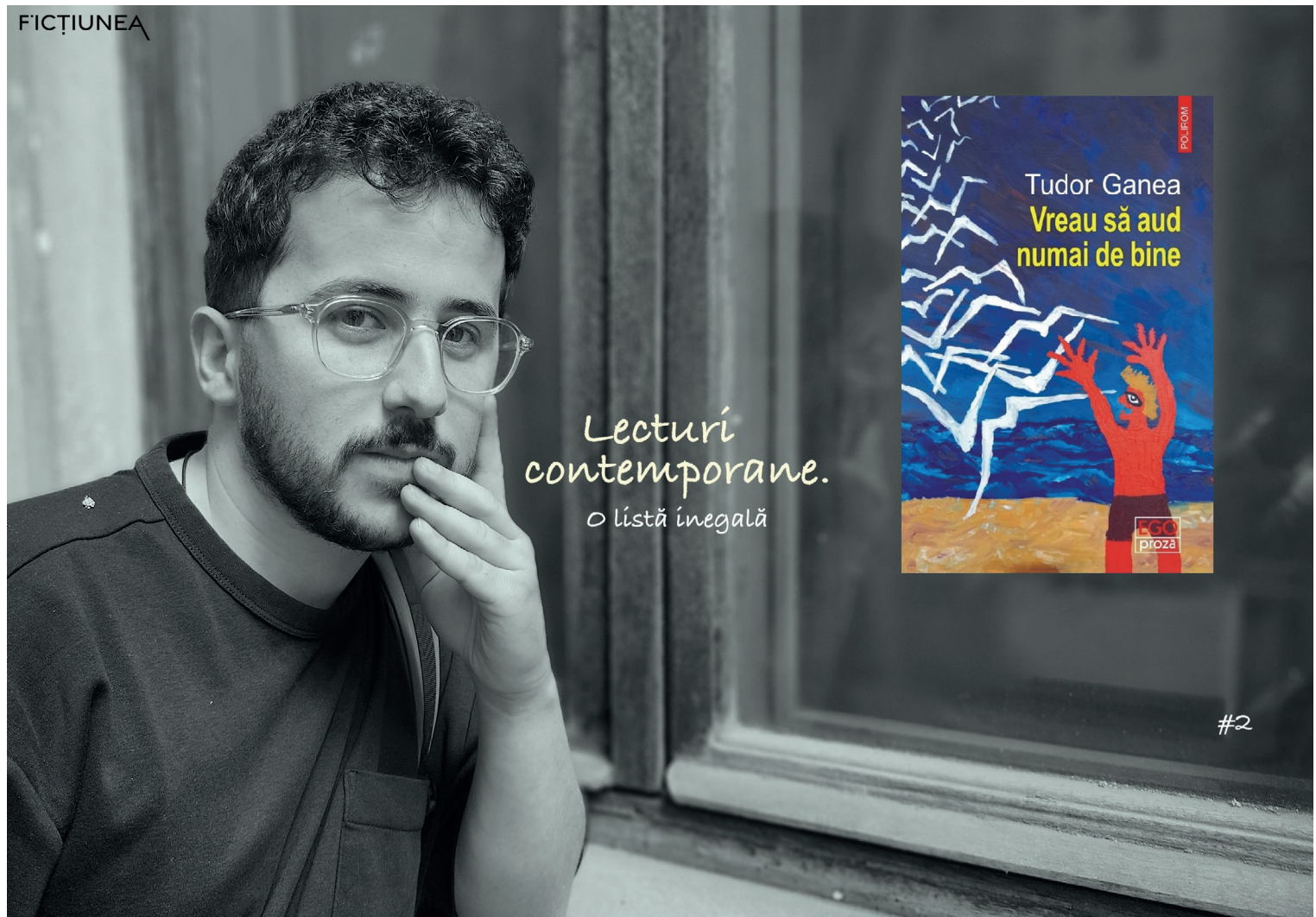
zi, biserica. Numele ei m-a fermecat dintru început, de aceea am încercat să aflu mai multe despre personajul feminin ascuns în spatele lui – Stanca, soția lui Mantu cupețul – cea care, împreună cu Maria, sora negustorului, a plătit pentru finalizarea și pictarea lăcașului (început în 1732, când încă soțul ei era în viață). Preotul Bratu și Iane zugravul au împodobit cu fresce edificiul purtând hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, care, la data construirii, se ițea printre livezile de pe o uliță cu doar câteva case de meșteșugari, negustori și boiernași, fără a anunța splendoarea care a transformat-o, din interbelic până astăzi, într-una dintre cele mai cunoscute străzi ale orașului și ale literaturii noastre. Printre scenele din pridvorul bisericii (care e fastuos împodobit, dacă aș aminti numai imaginile atâtor

animale reale și imaginare), una mă invită și acum la visare: o horă a unor tinere, înveșmântate în rochii lungi, vârgate, încinse cu brăuri late sau cu cingători brodate, așezate cu dibăcie pentru a le marca taliile fine. Șirurile de perle și cocurile purtate cu mândrie se adaugă veșmintelor, pentru a sublinia apartenența la elitele sociale ale epocii. În imediata lor proximitate, muzicanții timpului evocă subtil, prin intermediul instrumentelor folosite, ritmurile săltărețe ale dansului. Istoricii de artă interpretează această secvență drept o ilustrare a *Psalmului 149* („Să laude numele Lui în horă; în timpane și în psaltire să-i cânte Lui”), dar sub privirile mele imaginea reflectă pașii de dans ai unor domnițe, care râd și joacă, tinere și cu siguranță îndrăgostite, frământând pământul în ritmurile inimilor și ale melodiilor intonate.

Lumea în două zile

Ciprian Handru

Tudor Ganea, *Vreau să aud numai de bine*, Polirom, 2024

Tudor Ganea este cu *Vreau să aud numai de bine*, apărut, în acest an, la editura Polirom, la al șaselea roman. Simptomatic, cum pare să ne anunțe – din capul locului – și titlul, scriitorul a realizat acum, spre deosebire de celelalte cărți, trecerea spre persoana I, spre naratorul autodiegetic ce își relatează propria experiență ca personaj central al istoriei povestite. Prilej cu care în unele cronici sau impresii de lectură se abordează (în special) elementele (meta)textuale ce țin de genul autoficțiunii, ceea ce

indică o dorință a exegeților de a-l găsi în text pe Ganea-omul. Această tendință relevă informații nu doar despre autorul în carne și oase, ci și despre profilul cititorilor, despre voyeurismul publicului larg de a nu mai delimita autorul de opera lui.

În fond, întrebarea e aceeași: putem disocia opera de autor? Nu prea, pare a spune Tudor Ganea, într-un interviu oferit Sînzianei Mocanu. Nu, pentru că definiția producerii de ficțiune ar putea începe cu definiția egocentrismului („atitudine a celui ce privește totul prin prisma intereselor și a sentimentelor personale”), afirmă Ganea. Altfel spus, literatura e

(intrinsec) subiectivă, „Așa că butada conform căreia scrisul capătă valențe egocentrice are un parfum de pleonasm.”

Chiar dacă discutăm despre o operă de ficțiune, aceasta poartă urmele viziunii sau ideologiei autorului, mai mult sau mai puțin vizibile, și prezentate prin prisma intereselor și a sentimentelor personale, care vor fi metamorfozate, „ca răspuns al cerințelor din ficțiune”. Totuși, la o primă lectură, nu m-aș grăbi „să delimitez” între elementele din ficțiune și realitate, pentru a-l găsi – în text – pe Ganea-omul, ci găsesc mai interesantă sau mai ofertantă o analiză

a trăsăturilor naratologice și semantice ale textului – uzul persoanei I, focalizarea internă, organizarea subiectivă a secvenței temporale – în relație directă cu emoția, mesajul și tonul poveștii, în măsura în care scriitorul a realizat o mutație importantă în parcursul operei sale, privită în întregime.

Toma Ionescu, arhitect de meserie, scriitor în timpul liber, trece în două zile printr-un roller-coaster sentimental acut, la turație maximă. Protagonistul narator își spune povestea vieții din prezent, dar și rememorând episoade din trecutul apropiat sau îndepărtat. Cuvintele cu care se deschide romanul sunt

reprezentative pentru întreaga evoluție a poveștii și a personajului central: „Și iată-mă [...]”. Pare să ne spună din capul locului: acesta sunt eu, nimic mai mult, nimic mai puțin... mă vei îndrăgi sau mă vei respinge, de tine depinde, cititorule.

Chiar din primul capitol, *Glanda umilirii*, se conturează principalele repere personale și/sau sociale ale lui Toma, devoalându-se, totodată, și suportul tehnic al poveștii: alternanța stilurilor, schimbările de ritm generate de organizarea

subiectivă a secvenței temporale. Ajuns la 40 de ani, Toma e dat afară de la muncă, are certuri cu soția, e frustrat din lipsa timpului pentru scris și i-a recidivat boala. Respectiv, totul i-a fost dat peste cap la 35 de ani, când descoperă la un control de rutină că are un nodul, „o tumorică măricică”. Diagnosticul a atras după sine „o bizară stare de moleșală, ca atunci când te trezești dintr-un somn adânc și nu mai poți să închizi pumnul. Lipsă de forță. Epuizare care, ciudat, gădă.”

În încercarea de a-și înțelege mai bine boala și cauza ei, descoperă că tiroida e glanda care absoarbe umilirea. Legătura directă dintre boală și umilire e plasată pe fondul numeroaselor demisii și relații defectuoase cu șefii. Așa se face că, după terminarea, în 78 de zile de lucru fără pauză, a unui proiect de anvergură, și-a dat demisia din cauza epuizării, ceea ce a atras, la scurt timp, boala. Ca un efect de domino, apare și depresia. Totuși, pentru a scăpa sau, cel

mult, a uita de „briza morții”, începe să scrie: „Scrisul compulsiv și publicările grăbite îmi făceau bine”. Acesta ar fi pe scurt traseul inter- și intrapersonal al lui Toma.

Pe cât de simplă, pe atât de comodă sau la îndemână, din punctul de vedere al evoluției ulterioare a narațiunii, mi se pare intrigă (plasată în incipitul celui de-al doilea capitol).

Continuarea în versiunea online

Pe vară, un spectacol de pus pe listă

Profesiunea Doamnei Warren

de George Bernard Shaw
Traducere: Claudiu Istodor
Regie: Claudiu Istodor
Scenografie: Maria Mișu
Ilustrație muzicală:
Tudor Aaron Istodor

Un vis de Sânziene

Florina Năstase

Înainte de serbarea de sfârșitul clasei a patra, o doamnă profesoară de română foarte simpatică ne-a provocat să ne povestim visele la petrecerea de rămas-bun din clasă. Era genul de profesoară care ne încuraja pornirile creative. Însă eu am luat în serios tema. Înțelegeam încă de pe-atunci că avem dreptul să scormim detalii, dar aveam impresia că trebuie să fie un fond adevărat, o bază a visului pe care o înzorzonăm.

Poate din cauza temerii că nu voi visa mare lucru, am visat un vis care s-a mai repetat de atunci, nu mereu în iunie, dar mereu cu aceeași senzație de mijloc de vară. În vis mă aflu în curtea unui bloc, nu blocul meu de-acasă, ci o curte de peste stradă, mult mai întunecată și

înconjurată în toate părțile de clădiri înalte. Uneori o folosesc drept scurtătură pentru a ajunge în centru. Mă văd trecând în vis prin acea curte și e o lumină de zi-noapte, ușor argintie, care încețoșează totul, dar văd treptat cum ies, sau mai degrabă se țin oamenii din pământ ca niște flori umbrite, până încet, încet se umple curtea de niște trunchiuri întunecate. Sunt, de fapt, doar niște siluete banale, dar apariția lor e grea și sufocantă. Poate din descriere acești oameni aduc a spirite ale morții care ies din morminte, însă mie îmi păreau atunci tocmai invers: un plus de vitalitate, un exces de viață. Era prea multă lume în jurul meu și ce era mai înfricoșător, toți oamenii aștia trăiau acolo,

în acea curte, iar în viața reală eu treceam de multe ori pe lângă ei fără să îi văd. Ignorăm acel puls stăruitor de viață, dar era acolo, pretutindeni.

Profesoarele la clasă i-am spus că am văzut, în loc de adulți, copii ieșind din pământ, împreună cu flori colorate, o imagine frumoasă de grădină. Dar până la urmă nu am inventat prea mult, doar am redus visul la esență: copiii și plusul de viață tot la asta se rezumă. Revelația pentru mine, de fiecare dată când am acest vis straniu, este că există foarte multă viață în jurul nostru, mai mult decât există moarte, și asta uneori poate ne sperie mai tare (aici le includ și pe Sânziene, care îmi par tot un triumf al fertilității și al vieții).

Revista aparține
Asociației Creatorilor de Ficțiune
(ACF)

<https://asociatia-creatorilor-de-fictiune.ro>

Bulevardul Bălcescu,
nr. 7, ap. 3
București.

Producție: Oscar Print
Distribuție: Librăriile Cărturești

© Ficțiunea

R E D A C Ț I A

Director: Cristina BOGDAN.

REDACTORI:

Cătălin D. CONSTANTIN,
Doina RUȘTI,
Ileana MARIN,
Emanuela ILIE,
Cătrinel POPA,
Petre NECHITA,
Enrique NOGUERAS,
Roberto MERLO,
Sebastián TEILLIER,
Adriana TITIENI IRIMESCU,
Ciprian HANDRU,
Bianca ZBARCEA,
Codruț RADU.

<https://fictiunea.ro>
e-mail: contact@fictiunea.ro

PREȚ: 10 lei

ISSN 2821 – 7985
ISSN-L 2821 – 7985

